

The background features a dark blue field with white line-art icons. These include a dental chair, a hand being washed with soap, a dental X-ray, a person's face, a tooth, a dental procedure, and a person wearing a mask. The icons are arranged in a pattern that suggests a dental clinic environment.

ODPORÚČANIA PRE ZUBNÝCH LEKÁROV na zabránenie šírenia infekcie COVID-1

**Ako postupovať pri ošetrovaní
pacientov v zubnej ambulancii**

**SLOVENSKÁ KOMORA
ZUBNÝCH LEKÁROV**

- ✓ **Uverejnite svoje telefónne číslo** pre kontakt s pacientom, **buďte dostupný** počas ordinačných hodín. V situácii, že pacient sa Vám nemohol dovolať, kontaktujte ho späť.
- ✓ Informujte pacientov, že najprv Vás musia kontaktovať telefonicky.
- ✓ Nevykonávajte **až do odvolania plánované výkony, vrátane** preventívnych prehliadok a výkonov dentálnej hygieny.
- ✓ Zredukujte počet vystavených predmetov v zubnej ambulancii (napr. modely chrupu a pod.) a odstráňte časopisy, rôzne reklamy a pod. v čakárni.
- ✓ Ráno pred začiatkom ordinačných hodín dôkladne **vyvetrajte** zubnú ambulanciu a čakáreň a toto opakujte aj v priebehu dňa.

Hygiena plôch a podláh v zubnej ambulancii a ostatných miestnostiach musí byť vykonávaná na mokro s príslušnými dezinfekčnými prostriedkami. Je nevyhnutná dezinfekcia ostatných kontaktných plôch, ako sú kľučky na dverách, pulty, vešiaky, stolíky v čakárni.

- ✓ Dôsledne **separujte** infekčný odpad.
- ✓ V zubnej ambulancii častejšie používajte **germicídne žiariče** aj za cenu väčších prestávok počas ordinačných hodín.

Pre rôzne situácie pacientov vyžadujúcich si ošetrovanie akútneho stavu v ústnej dutine uvádzame rôzne situácie:

Situácia 1

Najviac pravdepodobná pre zubné ambulancie.

Pacient: predpoklad, že nemá pozitívnu cestovateľskú anamnézu, nebol posledné 2 týždne v zahraničí a nemá nariadenú karanténu alebo nemal kontakt s osobou s podozrením na COVID-19 alebo s osobou s potvrdeným COVID-19 a nemá žiadne chorobné príznaky (horúčka, kašeľ, ťažkosti z dýchaním, bolesť svalov, celkovú únavu a pod.), **má akútny stav v ústnej dutine:**

Požiadavky:

- Pri vstupe do zdravotníckeho zariadenia **pacient musí mať na tvári rúško.**
- Majte vždy prehľad, ktoré osoby v danom momente boli v čakárni. Ideálne, ak je v čakárni iba jedna osoba.
- Pacient si pri vstupe do zariadenia dezinfikuje ruky dezinfekčným prípravkom s obsahom alkoholu.
- Personál v zubnej ambulancii má mať na tvári ochranné rúško a ochranné rukavice.
- **Meranie telesnej teploty je prvý dôležitý krok!** Sestra odmeria pacientovi telesnú teplotu pri vstupe do zariadenia.
- Sestra dá pacientovi vyplniť „Prehlásenie pacienta“.

Pri ošetrovaní pacienta (Situácia 1) postupujeme:

- Pravidelné **umývanie rúk** mydlom a teplou až horúcou vodou, najmenej 20 sekúnd, s **následnou dezinfekciou** prostriedkom na báze alkoholu. Ruky je dôležité umývať pred vyšetrením/ošetrovaním pacienta, predtým ako si natiahnete rukavice a po ukončení ošetrovania pacienta.
- Pacienta **vyšetrujte s respirátorom** a s ochranným štítom/ochrannými okuliarmi s bočnicami súčasne.
- Odporúča sa podľa vlastného zváženia obmedziť **prácu s aerosólom** na minimum (akútne stavy s nevyhnutnosťou preparácie tkanív zuba). **V tomto prípade je nevyhnutné ošetrovať pacienta s respirátorom FFP3 (N 95) pre zubného lekára a sestru. Zároveň** je vhodné, aby ošetrojúci personál mal jednorazový ochranný odev a pokrývku hlavy (ak ho momentálne nemajú, pracujú s bavlneným „klasickým“ oblečením).
- Pred ošetrovaním dáme pacientovi **vypláchnuť ústa najvhodnejšie je 1% peroxidom vodíka**, prípadne 0,12 – 0,2 % chlorhexidínom
- Intraorálne röntgenové vyšetrenie môže vyvolať kašeľ a zvýšiť sekréciu slín. Extraorálne rtg metódy sú vhodnou alternatívou.
- Použitie veľkých odsávačov môže znížiť tvorbu kvapôčok a aerosólu.
- Ak je nutné použiť aerosól, je vhodné podľa možnosti použiť koferdam, čo znižuje riziko prenosu infekcie.
- Po ošetrovaní pacienta bez použitia aerosólu, je nevyhnutná **dôkladná očista** zubnej súpravy a zubného kresla a kontaminovaných povrchov dezinfekčnými prostriedkami.
- V prípade, že bola použitá preparácia s aerosólom, je okrem vyššie uvedeného potrebné prerušenie ordinácie – dezinfekcia zubnej ambulancie aj germicidným žiaričom.

Situácia 2

Pacient telefonicky žiada o vyšetrenie alebo konzultáciu.

Pacient má pozitívnu cestovateľskú anamnézu bol posledné 2 týždne v zahraničí a má nariadenú karanténu , alebo mal kontakt s osobou s podozrením na COVID-19 alebo s osobou s potvrdeným COVID-19 a má príznaky : horúčka nad 38 st C , alebo príznaky akútnej infekcie dýchacích ciest (kašeľ, dušnosť) + akútny problém v ústnej dutine

- **Riešenie:** odporúčame okamžite kontaktovať linku RÚVZ alebo KOS na linke 155, kde odovzdá osobné a kontaktné údaje. Zubný lekár pacienta poučí, aby zostal doma, izoloval sa od ostatných členov a títo nesmú vychádzať z bytu. V ďalšom preberá pacienta a členov rodiny RÚVZ.

Akútny stav v ústnej dutine (kde a kým bude ošetrovaný) bude podľa pokynov RÚVZ, alebo regionálneho krízového štábu.

Situácia 3

Pacient telefonicky žiada o vyšetrenie alebo konzultáciu.

Pacient má pozitívnu cestovateľskú anamnézu, bol posledné 2 týždne v zahraničí a má nariadenú karanténu, alebo mal kontakt s osobou s podozrením na COVID-19 alebo s osobou s potvrdeným COVID-19 , ale nemá klinické príznaky, je v nariadenej karanténe a má akútny problém v ústnej dutine

- Ak mal kontakt s osobou s potvrdením COVID-19: **rovnaký postup ako v prípade Situácia 2**
- Ak nemal kontakt s osobou s potvrdením COVID-19 inštruujeme pacienta o nevyhnutnosti karantény po dobu minimálne 14 dní od návratu z rizikovej krajiny, alebo od možného kontaktu s osobou s podozrením na COVID 19 ! Poučte pacienta, aby sa zdržiaval výlučne doma, izoloval sa od ostatných členov domácnosti , ktorí ak už s nim boli v kontakte dodržiavajú rovnako prísne karanténne opatrenia.
- Akútny stav v ústnej dutine (kde a kým bude ošetrovaný) bude podľa pokynov RÚVZ, alebo regionálneho krízového štábu.

Situácia 4

V podstate by nemala vôbec nastať v zubnej ambulancii, alebo v ambulancii LSPP, ale pre prípad ju uvádzame.

Pacient **príde** do zdravotníckeho zariadenia a žiada o vyšetrenie, alebo konzultáciu. **Má pozitívnu** cestovateľskú anamnézu, bol posledné 2 týždne v zahraničí a má nariadenú karanténu, alebo mal kontakt s osobou s podozrením na COVID-19, alebo s osobou s potvrdeným COVID-19. Má pozitívne príznaky : horúčka nad 38° C , alebo príznaky akútnej infekcie dýchacích ciest [kašeľ, dušnosť] + **má akútny stav v ústnej dutine.**

- Okamžite pacienta izolujte, najlepšie je ho nasmerovať k opusteniu budovy zdravotníckeho zariadenia. Tam sa má pohybovať tak, aby v jeho okolí aspoň 4 m neboli žiadne osoby. Ak nemá vlastnú, dajte mu rúšku a poučte ho o hygiene pri kašľaní. Ak prišiel autom sám alebo s osobou, s ktorou je v stálom kontakte v domácnosti, môže sa izolovať aj s touto osobou vo vlastnom aute .
- Majte na pamäti, že pri nechránenom kontakte bez nasadenia kompletných ochranných prostriedkov (celotelový ochranný odev, respirátory FFP3 (N95), štít , rukavice) budete musieť sami dodržať 14 dňovú karanténu.
- **Ihneď kontaktujte linku RÚVZ alebo KOS na linke 155 a informujte ich o danom prípade.**
- Odovzdajte RÚVZ osobné a kontaktné údaje pacienta a udajte polohu pacienta na základe, ktorej ho RÚVZ bude kontaktovať a navigovať ohľadom bezpečnej prepravy na pracovisko ktoré je plne vybavené na prijatie pacienta s plným materiálnym zabezpečením na ochranu personálu a ostatných pacientov .
- Celý ďalší manažment pacienta preberá RUVZ a v prípade potreby do neho zapojí aj ošetrojúceho lekára. RUVZ bude lekára informovať o potvrdení alebo nepotvrdení infekcie COVID-19 u riešeného pacienta.
- Následne je potrebné : ak sa pacient zdržiaval v čakárni [určiť dĺžku pobytu v čakárni a jeho správanie sa, dodržiavanie odstupu a hygieny kašľania si overte u čakajúcich pacientov) zaznačte si všetky kontakty ostatných Vašich pacientov. Ak nie ste si istý o potrebe karantény, kontaktujte epidemiologické pracovisko. Vykonať dôslednú dezinfekciu priestorov.

Opatrenia týkajúce sa zamestnancov:

- ✓ Zamestnanci, ktorí majú ochorenie podobné chrípke (ARI) (horúčka s kašľom alebo v krku, bolesti svalov) by nemali nastúpiť do práce.
- ✓ Zamestnanci, ktorí majú ťažkosti s dýchaním alebo dýchavičnosťou alebo sa považujú za vážne chorých, okamžite vyhľadajú lekársku pomoc – postup v zmysle Odborného usmernenia hlavného hygienika SR.
- ✓ Zamestnanci, ktorí sa vrátili zo zahraničia v zmysle odborného usmernenia hlavného hygienika sú povinní zostať 14 dní v domácej izolácii
- ✓ Zamestnanci, ktorí boli v úzkom kontakte s osobou COVID-19 pozitívnou majú 14 dňovú karanténu [nariaďuje príslušný VLD formou PN]